

UNIVERZITET U SRBIJI I NJEGOVA DRUŠTVENA ODGOVORNOST

INSTITUT ZA FILOZOFIJU I DRUŠTVENU TEORIJU
INSTITUT ZA DEMOKRATSKI ANGAŽMAN
JUGOISTOČNE EVROPE

Autori i autorke

Jelena Branković, Jasminka Čekić Marković, Isidora Jarić, Jelena Kleut,
Predrag Lažetić, Nada Sekulić, Dušan Spasojević, Ivana Živadinović

Priredili

Gazela Pudar Draško i Aleksandar Pavlović

Izdavači

Institut za filozofiju i društvenu teoriju, Univerzitet u Beogradu
Institut za demokratski angažman jugoistočne Evrope

Za izdavača

Gazela Pudar Draško
Petar Bojanić

**FONDACIJA ZA
OTVORENO DRUŠTVO**
SRBIJA

Ova publikacija je nastala u okviru projekta pod nazivom „Škola angažovanosti – kako do demokratije u Srbiji?“ koji realizuje Institut za demokratski angažman jugoistočne Evrope u partnerstvu sa Institutom za filozofiju i društvenu teoriju Univerziteta u Beogradu, uz podršku Fondacije za otvoreno društvo. Stavovi izrečeni u tekstu predstavljaju stavove autora.

ISBN 978-86-80484-62-4

UNIVERZITET
U SRBIJI I NJEGOVA
DRUŠTVENA
ODGOVORNOST

Institut za filozofiju i društvenu teoriju
Institut za demokratski angažman jugoistočne Evrope
Beograd, 2021.

© Institut za filozofiju i društvenu teoriju
Institut za demokratski angažman jugoistočne Evrope

SADRŽAJ

RAZUMEVANJEM DO ANGAŽOVANE AKADEMIJE – GAZELA PUDAR DRAŠKO I ALEKSANDAR PAVLOVIĆ.....	9
DRUŠTVENA ODGOVORNOST UNIVERZITETA OSAM GODINA KASNIJE	13
OSAM GODINA KASNIJE: OSVRT NA ISTRAŽIVANJE – ISIDORA JARIĆ	19
<i>Slika Dorijana Greja</i>	19
UVOD	23
<i>Univerzitet i širi društveni kontekst</i>	24
<i>Istraživačka pitanja</i>	28
<i>Struktura studije</i>	29
<i>Bibliografija</i>	30

I DEO

RAZVOJ IDEJE I ULOGE UNIVERZITETA U DRUŠTVU, ANALIZA I INTERPRETACIJA KVALITATIVNIH PODATAKA U OKVIRU ČETIRI PRETPOSTAVLJANE DIMENZIJE DRUŠTVENOG ANGAŽMANA

POGLAVLJE 1. Narativ, diskurs i metanarativ: teorijsko-metodološka razmatranja – Nada Sekulić.....	33
<i>Bibliografija</i>	39
POGLAVLJE 2. Narativi i metanarativi o ideji univerziteta: analitički okvir – Predrag Lažetić	41
<i>Metanarativi o ideji univerziteta</i>	43
<i>Univerzitet u liberalnoj modernosti</i>	44
<i>Univerzitet u 20. veku: doba razvijene modernosti</i>	48
<i>Kasna modernost, postmodernizam i univerzitet</i>	52
<i>Bibliografija</i>	57

POGLAVLJE 3. Ekonomska relevantnost znanja: percepcije o ulozi univerziteta u ekonomskom razvoju Srbije – Jelena Branković	59
<i>Uvod</i>	59
<i>Univerzitet kao činilac ekonomskog razvoja</i>	64
<i>Univerzitet, treća misija i uloga države</i>	76
<i>Zaključak</i>	83
<i>Bibliografija</i>	84
POGLAVLJE 4. Društveno-strukturna dimenzija – Isidora Jarić	85
<i>Socijalna tranzicija/transformacija</i>	85
<i>Transformacija univerziteta</i>	88
<i>Rezultati istraživanja</i>	91
<i>Zaključak</i>	103
<i>Bibliografija</i>	104
POGLAVLJE 5. Univerzitet i politika: od samoizolacije do kontrateže vlasti – Dušan Spasojević	107
<i>Univerzitet kao kolektivni akter</i>	111
<i>Individualni akteri na univerzitetu</i>	118
<i>Studenti između univerziteta i politike</i>	120
<i>Zaključak</i>	124
<i>Bibliografija</i>	125
POGLAVLJE 6. Univerzitet kao činilac u sferi kulture – Jelena Kleut	127
<i>Univerzitet između konzervacije i inovacije</i>	129
<i>Univerzitet kao kritičar društvene stvarnosti</i>	136
<i>Kulturni model univerziteta</i>	139
<i>Univerzitet i njegove vrednosti</i>	143
<i>Zaključak</i>	147
<i>Bibliografija</i>	150
POGLAVLJE 7. Narativi o ideji univerziteta – osvrt na metod i analitički okvir – Nada Sekulić	151

II DEO

ANALIZA I INTERPRETACIJA KVANTITATIVNIH PODATAKA O AKADEMSKOJ ZAJEDNICI U SRBIJI I NJENOM ANGAŽMANU

1. Akademska zajednica u Srbiji u prvoj deceniji 2000-ih godina i njen stručni i društveni angažman – kvantitativni podaci – Ivana Živadinović.....	157
<i>Uvod</i>	157
<i>Metod</i>	162
<i>Uzorak</i>	164
<i>Angažman pripadnika akademske zajednice</i>	177
<i>Zaključak</i>	197
<i>Bibliografija</i>	199
 PRILOG 1. Metod u sprovođenju kvalitativnog istraživanja	 201
 PRILOG 2. Vodič za razgovor za sagovornicima sa univerziteta	 205
 PRILOG 3. Vodič za razgovor sa sagovornicima van univerziteta	 209
 O AUTORIMA	 213